

**ІЄРАРХІЧНО-МЕРЕЖЕВА СТРУКТУРА ЕКОНОМІЧНОЇ АКТИВНОСТІ
ДОМОГОСПОДАРСТВА**

Фундаментальною основою економічної, політичної та суспільної організації людської спільноти є певна система її устрою у вигляді вертикальних або горизонтальних зв'язків. Тому саме ієрархічність та мережевість можуть бути визначені як інваріанти її існування. В науковій літературі проблема співвідношення вертикальних та горизонтальних зв'язків як чинника забезпечення оптимальної суспільної побудови спеціально не вивчалася, але в останні роки набула актуальності у межах дослідження динаміки інституціональної архітекtonіки та компаративістики [1-4]. Досить детально розроблена теорія організації підприємства та фірми, але архітектура інших соціальних та економічних інститутів, наприклад, домогосподарства, залишилася по за увагою дослідників. Актуальність дослідження цієї проблеми детермінована тим, що домогосподарство займає ключову позицію серед суб'єктів ринкової економіки, опосередковує майже всі соціально-економічні відносини, є базовим споживачем та фактичним монополістом на ринках праці, капіталу, інших ресурсів, воно впливає на всі економічні та соціальні процеси.

На процес формування окремих домогосподарств впливає інституційне середовище, насамперед ринкові інститути, які й детермінували розклад обцинного господарювання й забезпечили зростання ефективності суспільної праці. Ефективність функціонування сектору домогосподарства залежить від інституційної структури економіки, доступності інформації, співвідношення формальних та неформальних норм, розміру трансакційних витрат, існуючої системи прав власності.

Визначення внутрішньої побудови інституту домогосподарства можливо на основі дослідження співвідношення ієрархічних та мережевих структур. Таке дослідження і з'ясування на його основі особливостей внутрішніх взаємозв'язків важливо для пошуку напрямків удосконалення інституціональної структури суспільства, забезпечення зростання ефективності суспільного впливу та соціальної підтримки домогосподарства.

Архітектура інституту домогосподарства досить складна, має багато рівнів існування. Внутрішня структура, зовнішні зв'язки та організаційні форми функціонування домогосподарства детерміновані динамікою загального інституціонального розвитку суспільства, вони мають одночасно й ієрархічну, і мережеву основу. Такі засади організації внутрішніх та зовнішніх зв'язків домогосподарства дозволяють повніше використати його потенціал в економічній та соціальній системі. Перспективним напрямком подальших досліджень є формування ефективної соціально-економічної політики держави та підприємств щодо інституту домогосподарств з урахуванням діалектичного характеру його внутрішньої ієрархічно-мережевої структури.

Література

1. Гриценко А.А. Иерархия и сетевые структуры в институциональной архитектонике экономических систем // Научные труды ДонНТУ. Серия: экономическая. Выпуск 31-1 (117). – Донецк, ДонНТУ, 2007. – С. 51-55.;
2. Гриценко А.А. Институциональная архитектоника: объект, теория и методология / В кн.: Постсоветский институционализм: Монография / Под ред. Р.М.Нуреева, В.В.Дементьева. – Донецк: Каштан, 2005.;
3. Павленко Ю.В. Иерархичні та мережеві структури в суспільно-економічній історії людства // Економічна теорія. – 2007. - №1. – С.13-35;
4. Цивилизационная структура современного мира: В 3-х томах / Национальная академия наук Украины. Ин-т мировой экономики и международных отношений / Под ред. Ю.Н.Пахомова, Ю.В.Павленко. – К.: Наукова думка, 2006